

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 – 18 ЖОВТНЯ 2023 р.

«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ»

м. Одеса

УДК 330.34:005.35(477"20")

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. – 663 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Козак К.Б. - д-р екон. наук, професор, директор ННІПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНТУ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Баранюк Х.О. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Седікова І.О. – д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., проф., Козак К.Б. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Згадова Н.С. – к.е.н., доц., Маркова Т.Д. – к.е.н., доц., Волкова А.Ю. – ас., Мільчева В.В. - PhD, доц., Новикова В.С.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

НЕОБОРОТНІ АКТИВИ ПІДПРИЄМСТВА: АСПЕКТИ АНАЛІЗУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

**Ступницька Т.М., к.е.н., доц.,
Кучеренко Л.С., студ. СВО «Магістр»
Володіна О.П., асистент**

Одеський національний технологічний університет, м. Одеса

В сучасних умовах господарювання важливим в дослідженні умов формування необоротних активів підприємств є оцінка ефективності їх використання, оскільки необоротні активи для будь-якого підприємства являються основою безперебійної роботи. Залежно від того як необоротні активи створювались на початку роботи підприємства, як використовуються в операційному процесі, які мають властивості, яким є процеси їх поновлення, відтворення та модернізації, все це впливає на показники ефективної роботи підприємства та результати отриманої економічної вигоди. Оцінка ефективності використання необоротних активів підприємств є однією зі складових методики аналізу необоротних активів.

Основним результативним показником, який визначає ефективність діяльності підприємства є прибуток. Прибуток є кінцевим показником результативності діяльності будь-якого підприємства, і необоротні активи прямо чи опосередковано впливають на його розмір.

Такі вчені-економісти, як Н.М. Богацька, О.В. Галюк [1], Г.І. Кіндрацька, М.С. Білик, А.Г. Загородній [4], А.І. Ковальов, Т.Н. Бабченко, Н.М. Бондар, В.М. Диба, Е.Н. [2], Домбровська, Н.Ю. Єршова, О.В.Портна [3], С.Ф. Покропивний та ін. [7] зробили значний внесок в розвиток теорії та методики аналізу необоротних активів. Так, Н.Ю. Єршова, О.В. Портна зазначають, що мета аналізу необоротних активів підприємства полягає у кількісному та якісному оцінюванні складу, структури та їх динаміки, оцінюванні забезпеченості й ефективності використання основних засобів у виробничому процесі та пошуку потенційних можливостей підвищення фондоддачі і покращання технічної оснащеності виробництва за умови найбільш інтенсивного використання основних засобів [3]. Г.І. Кіндрацька, М.С. Білик, А.Г. Загородній розглядають мету аналізу необоротних активів як метою аналізу основних засобів та вважають, що оптимізація використання основних виробничих засобів багато в чому залежить від наявності обґрунтованої системи показників оцінювання рівня ефективності використання основних засобів, яка містить загальні (вартісні) та часткові (натуральні) показники [4].

Аналіз необоротних активів підприємства здійснюється з використанням показників його фінансової звітності. Інформаційною базою для аналізу необоротних активів є форми фінансової звітності підприємств:

№1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» та №5 «Примітки до річної фінансової звітності».

На нашу думку методика аналізу необоротних активів включає наступні етапи:

1. Аналіз складу, структури та динаміки необоротних активів в цілому, а також за їх найбільш вагомими складовими: аналіз забезпеченості основними засобами та нематеріальними активами; аналіз динаміки, складу та структури основних засобів і нематеріальних активів; аналіз технічного стану основних засобів і нематеріальних активів за видами, термінами корисного використання; аналіз руху основних засобів і нематеріальних активів.

2. Аналіз ефективності використання необоротних активів в цілому, а також за їх найбільш вагомими складовими:

– аналіз основних засобів: за показниками фондоддачі; аналіз екстенсивного та інтенсивного використання виробничого устаткування; аналіз ефективності використання виробничих потужностей;

– аналіз ефективності використання нематеріальних активів можна розділити на: аналіз рентабельності та фондоддачі нематеріальних активів; аналіз ліквідності нематеріальних активів і ступеня ризику вкладень капіталу в нематеріальні активи.

На думку деяких дослідників [5, 8], варто застосовувати такі показники оцінки ефективності використання необоротних активів, як: рентабельність необоротних активів, коефіцієнт виробничої віддачі, коефіцієнт виробничої місткості. Але усі існуючі показники оцінки ефективності використання необоротних активів є статичними й потребують бази порівняння для прийняття кінцевого рішення щодо визначення ефективності. Тому необхідно використовувати такі показники, які б не тільки визначали статичний рівень ефективності, а й відображали його динамічну складову й при цьому не потребували бази порівняння. З цієї точки зору, можна доповнити дану групу показників, коефіцієнтом еластичності прибутку від необоротних активів та коефіцієнтом еластичності товарообігу від операційних необоротних активів, які відображають вплив зміни необоротних активів на зміну результативних показників ефективності прибутку. Логічно, що стан ефективності характеризує ситуація, коли збільшення вартості необоротних активів викликає більше збільшення товарообігу чи прибутку. Тому дані коефіцієнти для засвідчення ефективності використання повинні бути більше ніж одиниця [4].

Основними методами аналізу є горизонтальний та вертикальний аналіз, метод коефіцієнтів. Крім зазначених методів, застосовуються ще й спеціальні методи. Одним із спеціальних методів аналізу необоротних активів є метод корпорації «Дюпон», який був розроблений для проведення системного аналізу ефективності бізнесу компанії. Основу

методу складала гіпотеза про залежність успішності діяльності будь-якого акціонерного товариства від рішень, які приймаються його органами управління в таких трьох площинах: виробнича (основна операційна) діяльність; інвестиційна діяльність; фінансова діяльність [8].

Загалом, при проведенні аналізу необоротних активів підприємства використовують наступні основні показники оцінки та якості:

1. Показники, які характеризують зміни майнового стану підприємства:

- коефіцієнт зростання валюти балансу;
- коефіцієнт зростання виручки від реалізації продукції;
- коефіцієнт зростання прибутку від реалізації продукції.

2. Показники забезпеченості підприємства необоротними активами:

- коефіцієнт фондоозброєності;
- коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні підприємства;
- коефіцієнт виробничої місткості основних засобів.

3. Показники стану необоротних активів:

- коефіцієнт оновлення основних засобів;
- коефіцієнт зносу основних засобів;
- коефіцієнт придатності основних засобів.

4. Показники ефективності використання основних засобів:

- коефіцієнт рентабельності необоротних активів;
- коефіцієнт фондівдачі основних засобів.

Кінцевою метою аналізу необоротних засобів підприємства має бути або можливість розширення обсягів випуску продукції та її реалізації без додаткового залучення основних засобів, або визначення додаткової потреби в модернізації чи в оновленні основних засобів. Тому що, однією з основних ознак ефективного використання необоротних активів підприємством є зростання обсягу виробництва продукції та зростання чистого прибутку. А це в свою чергу приводить до підвищення ефективності роботи підприємства, сприяє покращенню фінансового стану та поліпшує конкурентоспроможність на економічному ринку.

Література

1. Богацька Н.М., Галюк О.В. Фінансовий стан підприємства та шляхи його покращення в бізнес процесах підприємства // Молодий вчений, 2016. № 2(02). С. 12-16.
2. Дибя В. М. Облік та аналіз необоротних активів: моногр. К.: КНЕУ, 2008. 288 с.

3. Єршова Н.Ю., Портна О.В. Аналіз господарської діяльності: теорія та практикум. Львів. Магнолія, 2019. 345 с.

4. Кіндрацька Г. І., Білик М.С., Завгородній А.Г. Економічний аналіз: підручник. К.: Знання, 2008. 487 с.

5. Мамонтова Н. А. Новітні підходи до визначення вартості нематеріальних активів // Актуальні проблеми економіки. 2016. №5. С. 228-235.

6. Романчук Р. А. Аналіз ефективності використання необоротних активів підприємства // Перспективні напрямки наукової думки: матеріали міжнар. наук.-практ. конф.м. Тернопіль, 18 квітня 2018 р. / ВТЕІ КНТЕУ. Тернопіль, 2018. Т. 3. С. 22-24.

7. Стратійчук В.М., Богацька Н.М. Основні засоби та аналіз їх ефективності в бізнес–процесах підприємства // Молодий вчений. 2013. № 2. С. 39–42.

8. Ступницька Т.М. Щодо питання про оцінку ефективності використання основного капіталу підприємства // Економічні та управлінські аспекти розвитку підприємств харчової промисловості: матеріали міжнар. Наук.-практ. конф., м. Одеса, 2-4 жовтня 2013р. / Одес. нац. акад. харч. технологій. Одеса, ОНАХТ: Фенікс, С.157-160

9. Шарманська В.М. Аналіз забезпеченості підприємства основними засобами та ефективності їх використання // Молодий вчений, 2018. № 1. С. 53.

147. <i>Stupnytska T.M., Kozak O.A., Volodina O.P.</i> MODERN ASPECTS OF THE ANALYSIS OF THE RATIO OF RECEIVABLE AND CREDITOR INDEBTEDNESS.....	501
148. <i>Антонюк П.О., Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Баранюк Х.О.</i> АНАЛІЗ ЗМІН В ТОВАРНІЙ СТРУКТУРІ ЕКСПОРТУ, ВИЗВАНИХ УМОВАМИ ВІЙНИ.....	505
149. <i>Ощепков О.П., Белкін Д.О.</i> АНАЛІЗ КОРЕЛЯЦІЙНОЇ ЗАЛЕЖНОСТІ МІЖ АКТИВНИМИ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ТА ЧИСТИМ ДОХОДОМ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ).....	509
150. <i>Купріна Н.М., Гребейнікова Н.А., Величко О.М.</i> СУЧАСНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	512
151. <i>Купріна Н.М., Беспалько О.В., Лосєва О.В.</i> СУТНІСТЬ АУДИТУ ТА АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ	516
152. <i>Купріна Н.М., Молчанов В.І., Побожий Ю.О., Євич М.В.</i> АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ	519
153. <i>Купріна Н.М., Чабан Ю.О., Галушкіна А.А., Манолій А.Ю.</i> ФАКТОРНІЙ АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ ОЦІНКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ	524
154. <i>Ощепков О.П., Магденко С.О., Малицький І.А.</i> ДИНАМІКА ВПЛИВУ ОБОРОТНИХ ЗАПАСІВ НА ПОКАЗНИКИ ЛІКВІДНОСТІ ТА ОБОРОТНІСТЬ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ.....	529
155. <i>Мельник Ю.М., Дерменжи С.О. Кіртока Р.Г.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	532
156. <i>Мельник Ю.М., Сарієва Г.І.</i> УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	536
157. <i>Ступницька Т.М., Кучеренко Л.С., Володіна О.П.</i> НЕОБОРОТНІ АКТИВИ ПІДПРИЄМСТВА: АСПЕКТИ АНАЛІЗУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	540
158. <i>Тарасова О.В., Марковська О.Р.</i> ІННОВАЦІЙНИЙ ШЛЯХ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	544